

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a členov JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca v právnej veci navrhovateľa: **O. G.**, bytom R., proti odporkyni: **Sociálna poisťovňa - ústredie**, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o vdovecký dôchodok, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/240/2009-24 zo dňa 4.3.2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/240/2009-24 zo dňa 4.3.2010 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia z dôvodu podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zrušil rozhodnutie odporkyne č. X. zo dňa 3.9.2009 a vrátil jej vec na ďalšie konanie. Týmto rozhodnutím odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o vdovecký dôchodok z dôvodu, že navrhovateľ nespĺnil podmienky uvedené v § 74 a § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších

predpisov. O trovách konania rozhodol krajský súd tak, že navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že navrhovateľ dovŕšil dôchodkový vek 17.4.2008 a odvtedy je poberateľom starobného dôchodku, jeho manželka zomrela 20.2.1999 a v čase svojej smrti bola poberateľkou starobného dôchodku. Navrhovateľ bol uznaný za invalidného podľa § 29 ods. 2 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len zákon č. 100/1988 Zb.) a jeho invalidita pokračuje ďalej. Zdravotný stav navrhovateľa bol posudzovaný 1.8.2005, za účinnosti zákona č. 461/2003 Z.z. so záverom, že je invalidný s 50%-nou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a to napriek tomu, že na predchádzajúcej lekárskej prehliadke 27.6.2001 bola ďalšia kontrolná lekárska prehliadka označená za nepotrebnú. Odporkyňa následne navrhovateľovi začala vyplácať invalidný dôchodok vypočítaný podľa zákona č. 461/2003 Z.z., pretože bol vyšší ako dovtedy vyplácaný invalidný dôchodok priznaný podľa predchádzajúceho právneho predpisu. Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sd/53/2007-17 zo dňa 24.5.2007, potvrdeným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So 165/2007 zo dňa 26.2.2009, bol uvedený postup odporkyne označený za nesprávny.

Krajský súd poukázal na ustanovenie § 263a ods. 12 zákona č. 461/2003 Z.z., z ktorého vyplýva, že na účely tohto zákona a osobitných predpisov pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť poberateľa invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1.1.2004 je viac ako 70% a poberateľa čiastočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1.1.2004 je 50%.

Podľa záveru krajského súdu odporkyňa pri vydaní preskúmaného rozhodnutia vychádzala z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď konštatovala, že navrhovateľ nebol ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia 3 rokov od jej smrti uznaný za invalidného s viac ako 70%-nou mierou jeho zníženej pracovnej schopnosti, hoci navrhovateľ bol už v roku 1992 uznaný za invalidného podľa zákona č. 100/1988 Zb. a táto invalidita znamená pokles schopnosti navrhovateľa vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%. Podľa názoru krajského súdu teda navrhovateľ splnil zákonné predpoklady pre priznanie

vdoveckého dôchodku po nebohej manželke v zmysle § 293n ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa odvolanie a žiadala ho zmeniť a zrušené rozhodnutie potvrdiť ako vecne správne. Namietala, že navrhovateľ nespĺnil podmienku podľa § 293n zákona č. 461/2003 Z.z., pretože od 1.8.2005 jeho invalidita z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% netrvá aj po 31.7.2006, keďže 1.8.2005 bol uznaný za invalidného s mierou poklesu 50%. O ďalšom nároku navrhovateľa na invalidný dôchodok bolo rozhodnuté dňa 16.9.2005 s tým, že od 1.8.2005 mal nárok na invalidný dôchodok podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v sume 9 109 Sk mesačne. Dňa 19.7.2006 nadobudol účinnosť nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z.z., na základe čoho stratili účinnosť ustanovenia zákona č. 461/2003 Z.z. - § 263 ods. 2 a ods. 4 až 7. Nález bol vykonaný zákonom č. 529/2006 Z.z. tak, že do zákona č. 461/2003 Z.z. boli pribraté ustanovenia § 263a a § 263b. Keďže navrhovateľ mal v zmysle tejto úpravy k 1.8.2005 nárok na invalidný dôchodok súčasne podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. v sume 9 098 Sk mesačne a podľa zákona č. 461/2003 Z.z. v sume 9 109 Sk mesačne, navrhovateľovi dňom úpravy dôchodku zanikol nárok na dôchodok, ktorý je nižší. Nárok navrhovateľa na invalidný dôchodok podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. preto 1.8.2005 zanikol. Z toho vyplýva, že navrhovateľ nespĺnil podmienku na priznanie vdoveckého dôchodku podľa § 293n zákona č. 461/2003 Z.z., pretože od 1.8.2005 jeho invalidita z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% netrvá aj po 31.7.2006, lebo od 1.8.2005 je navrhovateľ invalidný s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť len 50%.

Navrhovateľ v písomnom vyjadrení k odvolaniu odporkyne uviedol, že na podanom odvolaní (zrejme malo byť uvedené „opravnom prostriedku“) trvá.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s OSP v spojení s § 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie odporkyne nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 8. marca 2011 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej

tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 OSP).

Odvolací súd zo spisu krajského súdu zistil, že navrhovateľ požiadal o vdovecký dôchodok **žiadosťou zo dňa 4.9.2009**, po svojej nebohej **manželke O. G., zomrelej dňa 20.2.1999, ktorá bola poberateľkou starobného dôchodku**. Navrhovateľ dovŕšil **dôchodkový vek dňa 17.4.2008** a odvtedy je poberateľom starobného dôchodku; **za invalidného bol uznaný podľa § 29 ods. 2, písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., počnúc dňom 8.6.1992.**

V tomto konaní preskúmaným rozhodnutím odporkyňa zamietla žiadosť o vdovecký dôchodok navrhovateľa s odôvodnením, že nespĺňa ani jednu z podmienok uvedených v § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. Odporkyňa v rozhodnutí uviedla, že ku dňu žiadosti o vdovecký dôchodok podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. navrhovateľ „splnil podmienky nároku na výplatu invalidného dôchodku podľa účinného do 31.12.2003 a podmienky nároku na výplatu invalidného dôchodku podľa účinného od 1.1.2004. Vypláca sa iba jeden dôchodok, a to dôchodok, ktorého suma je vyššia.“ Dôvodila, že dňom úpravy výplaty dôchodkov podľa § 263a ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. zanikol nárok na dôchodok, ktorý je nižší a navrhovateľ je invalidný podľa posledného posúdenia jeho zdravotného stavu dňa 20.7.2009 a to podľa § 29 zákona č. 100/1988 Zb. a nie podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. odporkyňa v rozhodnutí uviedla, že ním realizuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So 165/07 zo dňa 26.2.2009.

Z posudku posudkového lekára Sociálnej poisťovne pobočky v Rimavskej Sobote zo dňa 20.7.2009, keď posúdenie zdravotného stavu navrhovateľa sa realizovalo v súlade s nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 460/2006 Z.z., vyplýva, že navrhovateľ je naďalej invalidný podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. a invalidita navrhovateľa podľa tohto zákona ku dňu 1.8.2005 naďalej trvá.

Podľa § 263a ods. 12 zákona č. 461/2003 Z.z. na účely tohto zákona a osobitných predpisov pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť poberateľa invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je viac ako 70% a poberateľa

čiasočného invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 je 50%.

Podľa § 293n ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004, nebol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 alebo zanikol nárok na taký vdovecký dôchodok pred 1. augustom 2006 a **ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, dovššil dôchodkový vek alebo bol uznaný invalidným a táto invalidita trvá aj po 31. júli 2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%**, má nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ktorá

- a) ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiasočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov,
- b) ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo
- c) zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Vyššie citované zákonné ustanovenia predpokladajú vznik nároku na vdovecký dôchodok za splnenia podmienky, že ku dňu smrti manželky, najneskôr do uplynutia troch rokov od smrti manželky, by žiadateľ bol uznaný za invalidného a táto invalidita by trvala aj po 31.7.2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%. Podľa názoru odvolacieho súdu je zrejmé, že túto podmienku navrhovateľ spĺňa.

Za invalidného bol uznaný už v roku 1992 (manželka zomrela v roku 1999) podľa zákona č. 100/1988 Zb. U navrhovateľa bola 1.8.2005 vykonaná kontrolná prehliadka (napriek tomu, že nebola na prehliadke 27.6.2001 stanovená ako potrebná), na ktorej bol jeho zdravotný stav posudzovaný podľa ustanovení zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa jej záveru mal pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú na 50%. Tento postup však podľa nálezu ústavného súdu, publikovaného v Zbierke zákonov pod č. 461/2006 Z.z., nebol v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Podľa záveru posudku z 20.7.2009 (realizovaného

v súlade s uvedeným nálezom) u navrhovateľa aj ku dňu 1.8.2005 naďalej trvá invalidita podľa zákona č. 100/1988 Zb.

Keďže navrhovateľ bol uznaný za invalidného podľa zákona č. 100/1988 Zb. v roku 1992, podľa posudku zo dňa 20.7.2009 táto invalidita trvala aj k 1.8.2005 a navrhovateľ je naďalej invalidný podľa zákona č. 100/1988 Zb. (teda je invalidný podľa zákona č. 100/1988 Zb. aj v období medzi 1.8.2005 a dňom vydania posudku 20.7.2009 – čiže aj po 31.7.2006) a na účely zákona č. 461/2003 Z.z. – aj v konaní o nároku navrhovateľa na vdovecký dôchodok – platí zákonná fikcia, že u poberateľa invalidného dôchodku priznaného podľa predpisov účinných pred 1.1.2004 je pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 70%, je zrejmé že navrhovateľ splnil zákonnú podmienku trvania invalidity aj po 31.7.2006 z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%.

Z uvedených dôvodov krajský súd podľa názoru odvolacieho súdu dôvodne považoval rozhodnutia odporkyne za vychádzajúce z nesprávneho právneho posúdenia veci a ako také ho s poukazom na § 250j ods. 2 písm. a/ OSP zrušil a vrátil vec odporkyňi na ďalšie konanie. O zákonnosti takéhoto postupu nemal pochybnosti ani Najvyšší súd Slovenskej republiky a preto jeho rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 a § 224 ods. 1 OSP tak, že ich náhradu navrhovateľovi nepriznal, pretože mu v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 8. marca 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová